# 💬 חברה ורגש

מאגר טקסטים לתרגול · כיתה ח' · חוברת 4 · 5 טקסטים · גרסה: רגיל

חרם, ויכוח, כישלון ועבודת צוות: איך מתמודדים יחד ולבד.

**בחוברת:**


**טקסט 16** השקט שמסביב לליאור סיפור קצר

**טקסט 17** הנפילה שלימדה אותי ללכת טור דעה

**טקסט 18** הוויכוח על הטיול סיפור קצר

**טקסט 19** גור, נער והזדמנות שנייה כתבה

**טקסט 20** חמישה כלים, להקה אחת סיפור קצר


## איך עובדים עם החוברת? – השאלה היא טקסט קצר

☐ 1. קוראים את השאלה עד הסוף, לאט.

☐ 2. מה כבר נתון בשאלה? (נושא, פסקה, מספר)

☐ 3. מסמנים את מילת השאלה ואת המילים שמגדירות את המשימה.

☐ 4. מה עליי לעשות? למצוא / להסביר / להביע עמדה ולנמק.

☐ 5. עונים במשפט מלא ובודקים שעניתי על כל החלקים.

מבנה כל טקסט: פסקאות ממוספרות (א, ב, ג...) ← חלק א' איתור ← חלק ב' הסקה והשוואה ← חלק ג' טיעון והבעת עמדה ← כרטיס יציאה.

# מהדורה למורה – מפתח תשובות לחוברת

המפתח מרוכז כאן, לפני דפי התלמידים. תשובות פתוחות – כל תשובה מנומקת ומבוססת על הטקסט מתקבלת.

## 🔑 16. השקט שמסביב לליאור – סיפור קצר

**1 (א')** · אף אחד לא ענה להן; הן נשארו בלי תגובה. [מילים להדגשה: מה קרה]

**2 (א')** · ליאור החטיא פנדל בטורניר השכבתי, ומישהו כתב "בגללו הפסדנו" ומישהו אחר הוסיף פרצוף צוחק. [מילים להדגשה: מה היה האירוע]

**3 (א')** · היא לא נזפה באף אחד, אבל קיימה שיחה בכיתה על "צופים מהצד". [מילים להדגשה: מה עשתה היועצת]

**4 (ב')** · הוא מבטא את הבדידות והתסכול: ליאור פונה, אבל אין מי שעונה – כאילו הוא לא קיים. הדימוי ממחיש שהשתיקה היא פגיעה. [מילים להדגשה: מה מבטא, הדימוי]

**5 (ב')** · שרבים בכיתה לא רצו בחרם, אבל פחדו להיות הראשונים; חרם נמשך לעיתים לא בגלל רוע אלא בגלל פחד ושתיקה, ומספיק אדם אחד כדי לשבור אותו. [מילים להדגשה: מה ניתן להסיק, מה הוא מלמד]

**6 (ב')** · בפסקה ג היא שותקת, מפחדת ודוחה כל יום; בפסקה ד היא ניגשת ומתיישבת ליד ליאור. השינוי נגרם בעקבות השאלה של המורה בשיעור ספרות ("מי אשם – מי שהתחיל או כל מי ששתק?") ובעקבות המראה של ליאור יושב לבד. [מילים להדגשה: השוו, מה השתנה, מה גרם]

**7 (ג')** · תשובה אישית: עמדה ברורה + נימוק + פרט מהסיפור (למשל: שאלת המורה; תמר "לא גאה" בשתיקתה; כמה מעט היה צריך כדי לשבור את השקט). [מילים להדגשה: באיזו עמדה, נמקו, פרט אחד לפחות]

## 🔑 17. הנפילה שלימדה אותי ללכת – טור דעה

**1 (א')** · במבחן במתמטיקה (48), בתחרות הכתיבה של העיר ובאודישן למקהלה. [מילים להדגשה: באילו, שלושה תחומים]

**2 (א')** · היא לא אמרה "לא נורא", אלא בדקה איתה את המבחן ומצאה שרוב הטעויות היו מאותו סוג – משוואה עם שבר. [מילים להדגשה: מה עשתה]

**3 (א')** · מה בדיוק לא הצליח? מה היה בשליטתי ומה לא? מה אפשר לעשות אחרת בפעם הבאה? [מילים להדגשה: אילו, שלוש שאלות]

**4 (ב')** · ברשתות כולם משתפים רק הצלחות (תעודות, גביעים, במה), ואף אחד לא משתף כישלונות, ולכן נוצרת תמונה לא מלאה של המציאות. [מילים להדגשה: מה גורם, פסקה ב]

**5 (ב')** · האמונה שאפשר לפתח יכולות במאמץ ובתרגול, ושכישלון הוא שלב בדרך. הכותבת למדה את מה שחסר לה במתמטיקה ועלתה ל־82, וכתבה את הסיפור מחדש מוקדם וקראה אותו שש פעמים. [מילים להדגשה: הסבירו, המונח, איך פעלה]

**6 (ב')** · אפשר לטעון שאין סתירה: צמיחה אינה חובה להצליח בכל תחום; חוכמה היא גם לבחור במה להשקיע. מצד שני, אפשר לטעון שהיא ויתרה מהר מדי. תשובה מנומקת מתקבלת. [מילים להדגשה: האם יש סתירה, הסבירו]

**7 (ג')** · תשובה אישית: עמדה ברורה + נימוק + פרט מהטור (למשל: "ברשתות כולם מעלים תעודות"; הציון 82 שהכותבת הכי גאה בו). [מילים להדגשה: באיזו עמדה, נמקו, פרט אחד לפחות]

## 🔑 18. הוויכוח על הטיול – סיפור קצר

**1 (א')** · מאיה רצתה ללכת לנחל עם המעיין והקפיצה מהסלע; דור רצה ללכת לעיר – לקניון ולמשחקייה. [מילים להדגשה: לאן, מאיה, דור]

**2 (א')** · שדור בכלל לא אוהב קניונים; הוא פוחד ממים עמוקים מאז שכמעט טבע בבריכה בכיתה ג', ולא רצה להודות בזה. [מילים להדגשה: מה גילתה]

**3 (א')** · בבוקר – הליכה בשביל שלאורך הנחל בלי קפיצה מהסלע; בצהריים – ארוחה ליד המעיין ומאיה מספרת על המקום; אחר הצהריים – חזרה לעיר לגלידה ולמשחקייה; ומי שלא רוצה להיכנס למים לא נכנס. [מילים להדגשה: מה כללה, שלושה חלקים]

**4 (ב')** · בפסקה ב – הצב שמסתתר בשריון מבטא שרועי נמנע מהוויכוח ולא רוצה להתערב; בפסקה ו – הצב שיוצא ורוקד מבטא הקלה ושמחה שהוויכוח נפתר. [מילים להדגשה: מה מבטאות, ב, ו]

**5 (ב')** · שהעמדה היא מה שאדם דורש (נחל / קניון), והצורך הוא הסיבה האמיתית מאחוריה. מאיה רצתה לשתף מקום שקשור לאביה; דור רצה להרגיש בטוח. כשמבינים את הצרכים, אפשר למצוא פתרון לשניהם. [מילים להדגשה: מה הבינה, הדגימו]

**6 (ב')** · פשרה טובה לא מחלקת הכול באמצע באופן מכני, אלא מזהה את הצורך החשוב לכל צד ושומרת עליו – מאיה קיבלה לשתף את המקום, דור קיבל ביטחון, ושניהם ויתרו רק על מה שפחות חשוב. [מילים להדגשה: הסבירו]

**7 (ג')** · תשובה אישית: עמדה ברורה + נימוק + פרט מהסיפור (למשל: השיחות הנפרדות של שני גילו צרכים שהצבעה לא הייתה מגלה). [מילים להדגשה: באיזו עמדה, נמקו, פרט אחד לפחות]

## 🔑 19. גור, נער והזדמנות שנייה – כתבה

**1 (א׳)** · שלושה מאלה: מאכילים; מנקים; מטיילים; ובעיקר מאלפים. [מילים להדגשה: מה עושים, שלושה]

**2 (א׳)** · להיות סבלני, עקבי ורגוע; לא לצעוק ולא לוותר אחרי יום רע. [מילים להדגשה: מה צריך]

**3 (א׳)** · משפחות מגיעות לחווה, הנערים מציגים את הכלבים שאילפו ומסבירים למשפחה המאמצת את האופי של הכלב ואת צרכיו. [מילים להדגשה: מה קורה]

**4 (ב׳)** · שהתחושה שמישהו תלוי בה ומחכה לה נותנת לה אחריות ומשמעות; אחרי שהרגישה שכולם התייאשו ממנה, מישהו צריך אותה, וזה גורם לה להגיע ולהתמיד. [מילים להדגשה: מה ניתן להסיק]

**5 (ב׳)** · הכלב לא פותר את הבעיות בעצמו, אבל הוא פותח אפשרות – פתח לשינוי; את העבודה עצמה עושים הנערים עם הצוות והמשפחות, והכלב עוזר להם להאמין ביכולת שלהם. [מילים להדגשה: הסבירו, הדימוי]

**6 (ב׳)** · הכותרת שואלת אם הנערים מצילים את הכלבים או להפך; רותם עונה בסוף ש"אולי גם היא לימדה אותי" – כלומר ההצלה הדדית: הנערים מלמדים את הכלבים לבטוח, והכלבים עוזרים לנערים לחזור לעצמם. [מילים להדגשה: מה הקשר]

**7 (ג׳)** · תשובה אישית: עמדה ברורה + נימוק + פרט (למשל: רותם חזרה ללמוד; המחקרים על הפחתת מתח; "הכלב הוא לא קסם"). [מילים להדגשה: באיזו עמדה, נמקו, פרט אחד לפחות]

## 🔑 20. חמישה כלים, להקה אחת – סיפור קצר

**1 (א׳)** · יובל זרק את המקלות ויצא; ארז המשיך לנגן את הסולו שלו; שירה ישבה בפינה וקיפלה את דף המילים. [מילים להדגשה: מה עשה, פסקה א, שלושה]

**2 (א׳)** · שהיא לא רוצה לשיר כי היא מפחדת שכולם יצחקו עליה, ושבכל ריב היא חושבת שזה בגללה. [מילים להדגשה: מה גילתה]

**3 (א׳)** · בימי החזרות היא אוספת את אחיה הקטן מהגן, כי אימא שלה עובדת עד מאוחר. [מילים להדגשה: למה]

**4 (ב׳)** · הוא מבטא את הלחץ והפחד שלה: היא מכווצת את הדף כמו שהיא מרגישה שהיא עצמה מתכווצת ורוצה להיעלם; זה רמז לרגש שהיא עדיין לא אמרה במילים. [מילים להדגשה: מה מבטא]

**5 (ב׳)** · שנוי פחדה שלא יאמינו לה ושישפטו אותה; חוסר האמון והכעס בלהקה גרמו לה להסתיר את הסיבה האמיתית – וכך הבעיה החמירה. [מילים להדגשה: מה ניתן להסיק]

**6 (ב׳)** · בהתחלה חשב שהעיקר הוא כישרון אישי, ולכן ניגן סולו בלי להתחשב; בסוף הבין שהצלחה של קבוצה תלויה בהקשבה – גם למוזיקה וגם לאנשים ולמה שהם מרגישים. [מילים להדגשה: הסבירו, מה השתנה]

**7 (ג׳)** · תשובה אישית: עמדה ברורה + נימוק + פרט (למשל: הפגישה במעגל; הסוד של נוי והפחד של שירה; השינויים שעשו). [מילים להדגשה: באיזו עמדה, נמקו, פרט אחד לפחות]

# טקסט 16: השקט שמסביב לליאור

כיתה ח' · סיפור קצר · גרסה רגילה

**שם:** _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

📖 לפני הקריאה: לפעמים פגיעה היא לא מילה רעה או מכה, אלא שתיקה – כשכולם מתעלמים ממישהו. הסיפור שלפניכם מסופר מפי תמר, תלמידת כיתה ח'. קראו, ונסו להבין מה עבר על כל אחת מהדמויות.

**סיפור קצר**

## השקט שמסביב לליאור

**אף אחד לא אמר מילה רעה לליאור. פשוט הפסיקו לדבר איתו. סיפור על חרם שקט ועל מי שהחליטה לשבור אותו.**

א זה התחיל בשקט, ולכן לקח לי זמן לשים לב. ליאור, שישב שלוש שורות לפניי, עדיין הגיע כל בוקר, עדיין הניח את התיק הכחול שלו על השולחן. רק שאף אחד לא שאל אותו יותר "מה נשמע". בקבוצת ההודעות הכיתתית, כשהוא כתב משהו, אף אחד לא ענה. ההודעות שלו פשוט נשארו שם, תלויות באוויר, כמו שאלה שאיש לא שמע.

ב אחר כך גיליתי שזה התחיל בגלל משחק כדורגל. ליאור החטיא פנדל בטורניר השכבתי, ומישהו כתב "בגללו הפסדנו". מישהו אחר הוסיף פרצוף צוחק. מאותו יום, כמעט כולם התחילו להתרחק ממנו. לא הייתה החלטה מסודרת. איש לא אמר "עושים חרם". פשוט – כל אחד חיכה שמישהו אחר ידבר איתו קודם.

ג גם אני שתקתי. אני לא גאה בזה. פחדתי שאם אדבר איתו, יתחילו להתעלם גם ממני. בכל ערב הבטחתי לעצמי שמחר אגיד לו שלום, ובכל בוקר מצאתי סיבה לדחות. בשיעור ספרות קראנו סיפור על נער שכל הכפר התעלם ממנו, והמורה שאלה: "מי אשם – מי שהתחיל, או כל מי ששתק?" הרגשתי שהשאלה מופנית אליי.

ד באותו יום, בהפסקה, ראיתי את ליאור יושב לבד על הספסל ליד המזרקה, מעמיד פנים שהוא קורא. הלב שלי דפק חזק. ניגשתי והתיישבתי לידו. "אתה יודע," אמרתי, "גם אני החטאתי פעם פנדל. בכיתה ה'. בכיתי שעתיים." הוא הרים את הראש, ולרגע לא אמר כלום. ואז צחק. צחוק קטן, עייף, אבל אמיתי.

ה למחרת התיישבה איתנו גם נגה. אחריה הגיע עידן, והביא כדור. מתברר שלא הייתי היחידה שחיכתה שמישהו יתחיל. ביום חמישי סיפרתי ליועצת על מה שקרה בקבוצת ההודעות. היא לא נזפה באף אחד, אבל קיימה שיחה בכיתה על "צופים מהצד" – אנשים שרואים פגיעה ולא עושים דבר.

ו בשיחה ההיא הקשבתי יותר משדיברתי. נועם, שתמיד היה הראשון לצחוק בקבוצה, אמר בשקט: "לא חשבתי שזה כל כך פוגע. זה היה נראה כמו בדיחה." ליאור, שישב בצד, הרים יד וסיפר בפעם הראשונה איך הרגיש: "הכי קשה היה לא לדעת למה. כל בוקר נכנסתי לכיתה וחשבתי – אולי היום זה ייגמר." אחרי השיעור ניגש אליו נועם והושיט לו יד. זו לא הייתה התנצלות גדולה, אבל זו הייתה התחלה.

ז ליאור ואני לא הפכנו לחברים הכי טובים. אבל לפעמים, כשהוא עובר ליד השולחן שלי, הוא אומר "מה נשמע, שוערת?" ואני צוחקת. ובכל פעם אני חושבת על השבועות שבהם שתקתי, ועל כמה מעט היה צריך – רק לשבת ליד מישהו – כדי שהשקט ייגמר.

## חלק א' – שאלות הבנה ואיתור מידע (רמה א')

💡 הדגישו בכל שאלה את המילים החשובות – מילת השאלה, המספר (שניים? שלושה?) והפסקה – ורק אחר כך ענו.

**1. מה קרה להודעות של ליאור בקבוצת ההודעות הכיתתית?** 🔍 איתור מידע

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**2. מה היה האירוע שבעקבותיו התחילו להתרחק מליאור?** 🔍 איתור מידע

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**3. מה עשתה היועצת אחרי שתמר סיפרה לה על מה שקרה?** 🔍 איתור מידע

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

## חלק ב' – הסקת מסקנות, השוואה ומונחים (רמה ב')

**4. תמר מתארת את ההודעות של ליאור "תלויות באוויר, כמו שאלה שאיש לא שמע". מה מבטא הדימוי?**

🧩 הבנה והסקה

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**5. מה ניתן להסיק מהמשפט "מתברר שלא הייתי היחידה שחיכתה שמישהו יתחיל"? מה הוא מלמד על חרם?**

🧩 הבנה והסקה

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**6. השוו בין תמר בפסקה ג לבין תמר בפסקה ד. מה השתנה, ומה גרם לשינוי?** 🧩 הבנה והסקה

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

## חלק ג' – טיעון והבעת עמדה (רמה ג')

יש הטוענים שמי ששותק בזמן חרם אינו אשם, כי הוא לא עשה שום דבר רע ולא פגע באיש. אחרים טוענים שגם מי ששותק אחראי, כי השתיקה מאפשרת לפגיעה להימשך.

**7. באיזו עמדה אתם תומכים? נמקו והסתמכו על פרט אחד לפחות מן הסיפור או מניסיונכם.** 💭 טיעון ועמדה

| | |
|---|---|
| **מה נתון בשאלה?** | |
| **מה עליי לעשות כדי לענות?** | |
| **מה חייב להופיע בתשובה שלי?** | |

**התשובה המלאה:**

💡 תזכורת לתשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה (מהטקסט או מהחיים).

1. מילת השאלה שהכי עזרה לי היום: _____
2. שאלה שהייתה לי קשה, ולמה: _____
3. משהו שלמדתי מהטקסט: _____

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟

# טקסט 17: הנפילה שלימדה אותי ללכת

כיתה ח' · טור דעה · גרסה רגילה

**שם:** _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

📖 לפני הקריאה: כולנו נכשלים לפעמים: במבחן, במשחק, בניסיון להתקרב למישהו. איך מגיבים לכישלון? הטור שלפניכם נכתב בידי תלמידת כיתה ח' בעיתון בית הספר. קראו, ושימו לב איך משתנה היחס שלה לכישלון.

**טור דעה**

## הנפילה שלימדה אותי ללכת

**נכשלתי במבחן, בתחרות ובאודישן – באותו חודש. היום אני חושבת שזה היה החודש החשוב בשנה.**

א בחודש שבט של שנה שעברה נכשלתי שלוש פעמים. במבחן במתמטיקה קיבלתי 48. בתחרות הכתיבה של העיר הסיפור שלי לא הגיע אפילו לרשימה הקצרה. ובאודישן למקהלה, הקול שלי נשבר בדיוק באמצע הבית השני. באותו ערב נכנסתי למיטה בשבע וחצי, משכתי את השמיכה מעל הראש, והחלטתי שאני פשוט "לא טובה בכלום".

ב אני מספרת את זה כי אני חושבת שאנחנו מדברים על הצלחות הרבה יותר מדי, ועל כישלונות הרבה פחות מדי. ברשתות כולם מעלים תעודות, גביעים ותמונות מהבמה. אף אחד לא מעלה את המבחן עם ה־48. כך נוצרת תחושה שכולם מצליחים, ורק אני נופלת.

ג מה שהוציא אותי מהשמיכה היה שיחה עם המורה למתמטיקה. היא לא אמרה לי "לא נורא". היא הוציאה את המבחן, וביקשה שנבדוק יחד איפה בדיוק טעיתי. התברר שרוב הטעויות היו מאותו סוג: לא הבנתי איך פותרים משוואה עם שבר. "זה לא אומר שאת לא טובה במתמטיקה," היא אמרה. "זה אומר שחסר לך דבר אחד. ודבר אחד אפשר ללמוד."

ד מאז אני מנסה לשאול את עצמי, אחרי כל כישלון, שלוש שאלות: מה בדיוק לא הצליח? מה היה בשליטתי ומה לא? ומה אני יכולה לעשות אחרת בפעם הבאה? לפעמים התשובה כואבת. בתחרות הכתיבה, למשל, הבנתי שכתבתי את הסיפור בלילה שלפני ההגשה, בלי לקרוא אותו שוב אפילו פעם אחת.

ה פסיכולוגים מדברים על "חוסן" – היכולת להתאושש מקושי ולהמשיך. חוסן הוא לא לא ליפול; חוסן הוא לקום. ויש עוד מושג שאהבתי: "גישה של צמיחה" – האמונה שהיכולות שלנו אינן קבועות, ושאפשר לפתח אותן במאמץ ובתרגול. מי שחושבים כך רואים בכישלון שלב בדרך, ולא סוף הדרך.

ו בסוף השנה קיבלתי במתמטיקה 82. לא מאה, אבל זה היה הציון שהכי גאיתי בו בחיים. את הסיפור כתבתי מחדש, שלושה שבועות לפני התחרות של השנה, וקראתי אותו בקול לאחותי שש פעמים. למקהלה לא ניסיתי שוב. החלטתי שלא כל דבר חייב להיות שלי – וגם זה, אני חושבת, סוג של חוכמה.

ז אז אם אתם עכשיו מתחת לשמיכה, אחרי מבחן, משחק או אודישן – תישארו שם קצת. מותר להיות עצובים. אבל אחר כך תוציאו את הראש, ותשאלו: מה הדבר האחד שחסר לי? כי דבר אחד – אפשר ללמוד.

## חלק א' – שאלות הבנה ואיתור מידע (רמה א')

💡 הדגישו בכל שאלה את המילים החשובות – מילת השאלה, המספר (שניים? שלושה?) והפסקה – ורק אחר כך ענו.

**1. באילו שלושה תחומים נכשלה הכותבת בחודש שבט?** 🔍 איתור מידע

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**2. מה עשתה המורה למתמטיקה כדי לעזור לכותבת?** 🔍 איתור מידע

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**3. אילו שלוש שאלות שואלת הכותבת את עצמה אחרי כל כישלון?** 🔍 איתור מידע

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

## חלק ב' – הסקת מסקנות, השוואה ומונחים (רמה ב')

**4. מה, לפי פסקה ב, גורם לתחושה ש"כולם מצליחים, ורק אני נופלת"?** 🧩 הבנה והסקה

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**5. הסבירו את המונח "גישה של צמיחה" בלשונכם, והראו איך הכותבת פעלה לפיה.** 🧩 הבנה והסקה

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**6. הכותבת החליטה לא לנסות שוב במקהלה, ואומרת ש"גם זה סוג של חוכמה". האם יש כאן סתירה לרעיון של צמיחה? הסבירו.** 🧩 הבנה והסקה

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

## חלק ג' – טיעון והבעת עמדה (רמה ג')

יש הטוענים שבית הספר צריך להפסיק לפרסם הצלחות (תעודות הצטיינות, ציונים גבוהים, גביעים), כי זה גורם לתלמידים אחרים להרגיש כישלון. אחרים טוענים שחשוב לפרסם הצלחות, כי הן נותנות מוטיבציה והשראה.

**7. באיזו עמדה אתם תומכים? נמקו והסתמכו על פרט אחד לפחות מן הטור או מניסיונכם.** 💭 טיעון ועמדה

| | |
|---|---|
| **מה נתון בשאלה?** | |
| **מה עליי לעשות כדי לענות?** | |
| **מה חייב להופיע בתשובה שלי?** | |

**התשובה המלאה:**

💡 תזכורת לתשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה (מהטקסט או מהחיים).

1. מילת השאלה שהכי עזרה לי היום: _____
2. שאלה שהייתה לי קשה, ולמה: _____
3. משהו שלמדתי מהטקסט: _____

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟

# טקסט 18: הוויכוח על הטיול

כיתה ח' · סיפור קצר · גרסה רגילה

**שם:** _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

📖 לפני הקריאה: כולנו מתווכחים לפעמים עם חברים – על מה לעשות, לאן ללכת, מי צודק. איך יוצאים מוויכוח בלי לאבד חבר? הסיפור שלפניכם עוסק בוויכוח אחד ובדרך שבה הוא נפתר. קראו, ושימו לב מה כל דמות רוצה באמת.

**סיפור קצר**

## הוויכוח על הטיול

**ארבעה חברים, טיול אחד, ושתי תוכניות שאי אפשר לחבר. או שאפשר?**

א הרעיון היה פשוט: ארבעה חברים, יום חופש אחד, טיול ראשון בלי הורים. הבעיה התחילה כשניסו להחליט לאן. מאיה רצתה ללכת לנחל, עם המעיין והקפיצה מהסלע. דור רצה ללכת לעיר, לקניון ולמשחקייה. בתוך עשר דקות, השיחה בקבוצה כבר הייתה מלאה בסימני קריאה.

ב "אתה תמיד רוצה רק קניונים!" כתבה מאיה. "ואת תמיד מחליטה בשביל כולם!" ענה דור. שני, שהייתה החברה הכי טובה של שניהם, הרגישה כמו חבל במשחק משיכה. רועי, הרביעי, פשוט שתק ושלח מדבקה של צב שמסתתר בשריון.

ג באותו ערב, שני התקשרה למאיה. "למה כל כך חשוב לך הנחל?" שאלה. מאיה שתקה רגע. "כי בפעם האחרונה שהייתי שם הייתי עם אבא שלי, לפני שעבר לגור בעיר אחרת. אני רוצה להראות לכם את המקום." שני לא ידעה את זה. אחר כך התקשרה לדור. מתברר שדור בכלל לא אהב קניונים. הוא פחד ממים עמוקים, מאז שכמעט טבע בבריכה בכיתה ג', ולא רצה להודות בזה מול כולם.

ד שני הבינה משהו חשוב: מאחורי כל עמדה – "נחל" או "קניון" – הסתתר צורך אחר. מאיה לא רצתה "לנצח"; היא רצתה לשתף מקום שחשוב לה. דור לא באמת רצה קניון; הוא רצה להרגיש בטוח. ואם זה כך, אולי יש פתרון שעונה על שני הצרכים.

ה למחרת הציעה שני תוכנית חדשה: בבוקר יגיעו לנחל, אבל ילכו בשביל שלאורך המים, ולא יקפצו מהסלע. בצהריים יאכלו ליד המעיין, ומאיה תספר על המקום. ואחר הצהריים יחזרו לעיר, לגלידה ולמשחקייה. "ומי שלא רוצה להיכנס למים – פשוט לא נכנס, וזה בסדר גמור," הוסיפה.

ו מאיה קראה את ההצעה פעמיים. "אבל הקפיצה מהסלע זה הכי כיף," כתבה. ואז, אחרי דקה: "טוב. אפשר לוותר עליה הפעם." דור כתב רק "סגור 👍", אבל בערב שלח לשני הודעה פרטית: "תודה שלא סיפרת לאף אחד." רועי שלח מדבקה של צב שיוצא מהשריון ורוקד.

ז הטיול היה מוצלח, אם כי לא מושלם: הגלידרייה הייתה סגורה, ומישהו שכח את הכריכים באוטובוס. אבל ליד המעיין, כשמאיה סיפרה על אבא שלה, כולם שתקו והקשיבו. ושני חשבה שזה בדיוק מה שהיא למדה: פשרה טובה היא לא כשכל אחד מוותר על חצי. היא כשכל אחד מקבל את מה שבאמת חשוב לו.

## חלק א' – שאלות הבנה ואיתור מידע (רמה א')

💡 הדגישו בכל שאלה את המילים החשובות – מילת השאלה, המספר (שניים? שלושה?) והפסקה – ורק אחר כך ענו.

**1. לאן רצתה מאיה ללכת, ולאן רצה דור ללכת?** 🔍 איתור מידע

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**2. מה גילתה שני בשיחה עם דור?** 🔍 איתור מידע

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**3. מה כללה התוכנית החדשה של שני? ציינו שלושה חלקים.** 🔍 איתור מידע

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

## חלק ב' – הסקת מסקנות, השוואה ומונחים (רמה ב')

**4. מה מבטאות המדבקות של רועי – בפסקה ב ובפסקה ו?** 🧩 הבנה והסקה

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**5. מה הבינה שני בפסקה ד על ההבדל בין "עמדה" לבין "צורך"? הדגימו מהסיפור.** 🧩 הבנה והסקה

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**6. הסבירו את המשפט המסכם: "פשרה טובה היא לא כשכל אחד מוותר על חצי. היא כשכל אחד מקבל את מה שבאמת חשוב לו."** 🧩 הבנה והסקה

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

## חלק ג' – טיעון והבעת עמדה (רמה ג')

יש הטוענים שבוויכוח בין חברים כדאי להחליט בהצבעה, כי כך הכי הוגן והכי מהר. אחרים טוענים שהצבעה משאירה תמיד מישהו מאוכזב, ושעדיף לדבר עד שמוצאים פתרון שמתאים לכולם, גם אם זה לוקח זמן.

**7. באיזו עמדה אתם תומכים? נמקו והסתמכו על פרט אחד לפחות מן הסיפור או מניסיונכם.** 💭 טיעון ועמדה

| | |
|---|---|
| **מה נתון בשאלה?** | |
| **מה עליי לעשות כדי לענות?** | |
| **מה חייב להופיע בתשובה שלי?** | |

**התשובה המלאה:**

💡 תזכורת לתשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה (מהטקסט או מהחיים).

1. מילת השאלה שהכי עזרה לי היום: _____
2. שאלה שהייתה לי קשה, ולמה: _____
3. משהו שלמדתי מהטקסט: _____

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟

# טקסט 19: גור, נער והזדמנות שנייה

כיתה ח' · כתבה · גרסה רגילה

**שם:** _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

📖 לפני הקריאה: יש בני נוער שהלימודים, החברים או המצב בבית קשים להם במיוחד, והם מרגישים שאיש לא מאמין בהם. הכתבה שלפניכם מספרת על תוכנית שבה נערים ונערות כאלה מטפלים בכלבים נטושים. קראו, ושימו לב מה משתנה אצל המשתתפים.

כתבה

## גור, נער והזדמנות שנייה

**בחווה קטנה בקצה העיר, בני נוער שהתקשו להתמיד במסגרות לומדים לגדל ולאלף כלבים שננטשו. מי מציל את מי?**

א בחווה הקטנה, בין עצי אקליפטוס, נשמעות נביחות כבר מהשער. בתוך מכלאה רחבה, נערה בת 15 בשם רותם כורעת ליד כלבה רזה עם אוזן אחת עקומה. "היא נקראת לונה," היא מציגה. "כשהגיעה לפה, היא לא נתנה לאף אחד לגעת בה. עכשיו תראו." רותם מושיטה יד, ולונה מניחה עליה את הראש.

ב התוכנית פועלת כבר כמה שנים, בשיתוף בין עמותה לבעלי חיים לבין מרכז לנוער. משתתפים בה נערים ונערות שנשרו מבית הספר או שנמצאים בסיכון לנשירה. הם מגיעים לחווה שלוש פעמים בשבוע, וכל אחד מקבל כלב אחד מהמכלאה, שהוא אחראי עליו לאורך כל התוכנית: להאכיל, לנקות, לטייל, ובעיקר – לאלף.

ג "הכלבים האלה ננטשו," מסביר מאיר, המדריך הראשי. "רובם עברו התעללות או הזנחה, והם לא סומכים על בני אדם. כדי שכלב כזה ייתן בך אמון, אתה צריך להיות סבלני, עקבי ורגוע. אי אפשר לצעוק עליו, ואי אפשר לוותר עליו אחרי יום רע." הוא מחייך: "ומתברר שמי שלומד לבנות אמון אצל כלב, לומד גם משהו על עצמו."

ד רותם הגיעה לתוכנית אחרי שנה שבה כמעט לא הגיעה לבית הספר. "הרגשתי שכולם התייאשו ממני, אז גם אני התייאשתי," היא אומרת. "פה, אם אני לא מגיעה, לונה לא יוצאת לטיול. מישהו מחכה לי." בחודשים האחרונים היא חזרה ללמוד בבית ספר שמותאם לה, ומגיעה לחווה אחרי הלימודים.

ה חוקרים מכנים את השיטה "טיפול בסיוע בעלי חיים". לפי מחקרים, עבודה עם בעלי חיים יכולה להפחית מתח, לשפר את היכולת לשלוט ברגשות ולחזק את תחושת האחריות. אבל מאיר מזהיר מהגזמה: "הכלב הוא לא קסם. הוא דלת. את העבודה עושים הנערים, עם הצוות, עם המשפחות. הכלב רק עוזר להם להאמין שהם מסוגלים."

ו בסוף כל מחזור של התוכנית מתקיים "יום אימוץ": משפחות מגיעות לחווה, והנערים מציגים את הכלבים שאילפו – איך הם הולכים ברצועה, יושבים, ממתינים. כל נער ונערה מסבירים למשפחה המאמצת את האופי של הכלב ואת מה שהוא צריך. "זה הרגע הכי קשה והכי יפה," אומר מאיר. "הם נפרדים ממשהו שהם אוהבים, ויודעים שהכינו אותו לחיים טובים."

ז רותם יודעת שגם לונה תאומץ ביום מן הימים. "אני אבכה, ברור," היא אומרת. "אבל אני אדע שהיא יכולה לסמוך על בני אדם עכשיו. ואני אדע שאני זאת שלימדה אותה." היא שותקת רגע, ומוסיפה בשקט: "ואולי גם היא לימדה אותי."

## חלק א' – שאלות הבנה ואיתור מידע (רמה א')

💡 הדגישו בכל שאלה את המילים החשובות – מילת השאלה, המספר (שניים? שלושה?) והפסקה – ורק אחר כך ענו.

**1. מה עושים המשתתפים בתוכנית עם הכלב שהם אחראים עליו? ציינו שלושה דברים.** 🔍 איתור מידע

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**2. מה, לפי מאיר, צריך כדי שכלב שננטש ייתן אמון?** 🔍 איתור מידע

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**3. מה קורה ב"יום האימוץ"?** 🔍 איתור מידע

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

## חלק ב' – הסקת מסקנות, השוואה ומונחים (רמה ב')

**4. מה ניתן להסיק מדברי רותם "מישהו מחכה לי" על הסיבה שהתוכנית עוזרת לה?** 🧩 הבנה והסקה

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**5. מאיר אומר: "הכלב הוא לא קסם. הוא דלת." הסבירו את הדימוי.** 🧩 הבנה והסקה

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**6. מה הקשר בין כותרת הכתבה, "מי מציל את מי?", לבין המשפט האחרון של רותם?** 🧩 הבנה והסקה

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

## חלק ג' – טיעון והבעת עמדה (רמה ג')

יש הטוענים שתוכניות כאלה צריכות להיות חלק קבוע בכל בית ספר, כי עבודה עם בעלי חיים עוזרת לתלמידים רבים. אחרים טוענים שעדיף להשקיע בתמיכה לימודית ורגשית ישירה, ושהטיפול בבעלי חיים מתאים רק למעטים.

**7. באיזו עמדה אתם תומכים? נמקו והסתמכו על פרט אחד לפחות מן הכתבה או מניסיונכם.** 💭 טיעון ועמדה

| | |
|---|---|
| **מה נתון בשאלה?** | |
| **מה עליי לעשות כדי לענות?** | |
| **מה חייב להופיע בתשובה שלי?** | |

**התשובה המלאה:**

💡 תזכורת לתשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה (מהטקסט או מהחיים).

1. מילת השאלה שהכי עזרה לי היום: _____
2. שאלה שהייתה לי קשה, ולמה: _____
3. משהו שלמדתי מהטקסט: _____

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟

# טקסט 20: חמישה כלים, להקה אחת

כיתה ח' · סיפור קצר · גרסה רגילה

**שם:** _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

📖 לפני הקריאה: מי שניגן פעם בהרכב, שיחק בקבוצה או עבד על פרויקט משותף, יודע שלעבוד יחד זה לא פשוט. הסיפור שלפניכם מסופר מפי עדי, הקלידנית של להקת בית הספר. קראו, ושימו לב איך כל דמות משתנה.

**סיפור קצר**

## חמישה כלים, להקה אחת

**בלהקה הבית ספרית יש מתופפת שתמיד מאחרת, גיטריסט שרוצה לנגן רק סולו, וזמרת שמפחדת מהקהל. שבוע לפני ההופעה, הכול מתפרק.**

א שבוע לפני מסיבת סוף השנה, בחזרה הרביעית ברציפות, יובל זרק את המקלות על התוף ויצא מהחדר. "אם נוי שוב תאחר, אני לא מנגן," הוא אמר. ארז המשיך לפרוט על הגיטרה את הסולו שלו, כאילו כלום לא קרה. ושירה, הזמרת, ישבה בפינה וקיפלה את דף המילים לריבועים קטנים יותר ויותר.

ב אני מנגנת בקלידים, ולכן אני תמיד באמצע, גם על הבמה וגם בריבים. באותו ערב הבנתי שאם לא נעשה משהו, לא תהיה הופעה. קבענו פגישה, בלי כלים. רק חמישה כיסאות במעגל ושקית ביסלי.

ג בהתחלה כולם האשימו את כולם. יובל אמר שנוי לא רצינית. נוי אמרה שיובל צועק. ארז אמר שאנחנו מנגנים "משעמם", ולכן הוא חייב להוסיף סולו. ואז, כשכבר חשבתי שהכול אבוד, שירה דיברה בפעם הראשונה. "אני לא רוצה לשיר," היא אמרה בשקט. "אני מפחדת שכולם יצחקו עליי. בכל פעם שאתם רבים, אני חושבת שזה בגללי."

ד השתררה שתיקה. אף אחד לא ידע ששירה מרגישה כך. נוי הסתכלה על הרצפה, ואז סיפרה למה היא מאחרת: בימים של החזרות היא אוספת את אחיה הקטן מהגן, כי אימא שלה עובדת עד מאוחר. היא התביישה לספר. יובל, שכעס כל השבוע, פתאום נראה מבולבל. "למה לא אמרת?" הוא שאל. "כי חשבתי שתגיד שזה תירוץ," היא ענתה.

ה באותו ערב שינינו כמה דברים. הזזנו את החזרות בחצי שעה, כדי שנוי תוכל להגיע. ארז הסכים לנגן את הסולו רק פעם אחת, בסוף השיר, "כמו קינוח". והחלטנו שבשיר הראשון כולנו נשיר יחד עם שירה בפזמון, כדי שהיא לא תעמוד לבד מול הקהל.

ו ההופעה לא הייתה מושלמת. יובל איבד את הקצב באמצע השיר השני, ולי נפל הדף מהקלידים. אבל כששירה שרה את הבית האחרון לבד, בלי שאנחנו מצטרפים, ראיתי שהיא סוגרת את העיניים, כמו שהיא עושה רק כשהיא שוכחת לפחד. הקהל עמד.

ז אחרי ההופעה ישבנו שוב במעגל, הפעם עם גלידה. ארז אמר משהו שאני זוכרת עד היום: "חשבתי שלהקה זה חמישה אנשים שמנגנים טוב. מתברר שלהקה זה חמישה אנשים שמקשיבים טוב." ואני חשבתי שזה נכון לא רק למוזיקה.

## חלק א' – שאלות הבנה ואיתור מידע (רמה א')

💡 הדגישו בכל שאלה את המילים החשובות – מילת השאלה, המספר (שניים? שלושה?) והפסקה – ורק אחר כך ענו.

**1. מה עשה כל אחד מחברי הלהקה בסוף החזרה הרביעית, לפי פסקה א? ציינו שלושה.** 🔍 איתור מידע

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**2. מה גילתה שירה לחברי הלהקה בפגישה?** 🔍 איתור מידע

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**3. למה נוי איחרה לחזרות?** 🔍 איתור מידע

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

## חלק ב' – הסקת מסקנות, השוואה ומונחים (רמה ב')

**4. מה מבטא המעשה של שירה, שקיפלה את דף המילים "לריבועים קטנים יותר ויותר"?** 🧩 הבנה והסקה

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**5. מה ניתן להסיק מתשובתה של נוי: "כי חשבתי שתגיד שזה תירוץ"?** 🧩 הבנה והסקה

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

**6. הסבירו את דברי ארז: "להקה זה חמישה אנשים שמקשיבים טוב". מה השתנה בהבנה שלו מתחילת הסיפור?** 🧩 הבנה והסקה

**איך הגעתם לתשובה?** ☐ 🔍 כתוב בטקסט ☐ 🧩 חיברתי רמזים ☐ 💭 חשבתי והרגשתי

## חלק ג' – טיעון והבעת עמדה (רמה ג')

יש הטוענים שבקבוצה – להקה, נבחרת או צוות עבודה – כל אחד צריך להשאיר את הבעיות האישיות שלו בבית, ולהתמקד במשימה. אחרים טוענים שאי אפשר לעבוד יחד באמת בלי לדעת מה עובר על כל אחד.

**7. באיזו עמדה אתם תומכים? נמקו והסתמכו על פרט אחד לפחות מן הסיפור או מניסיונכם.** 💭 טיעון ועמדה

| | |
|---|---|
| **מה נתון בשאלה?** | |
| **מה עליי לעשות כדי לענות?** | |
| **מה חייב להופיע בתשובה שלי?** | |

**התשובה המלאה:**

💡 תזכורת לתשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה (מהטקסט או מהחיים).

1. מילת השאלה שהכי עזרה לי היום: _____
2. שאלה שהייתה לי קשה, ולמה: _____
3. משהו שלמדתי מהטקסט: _____

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟